

# Yerel Bilgi Merkezlerinde İyi Uygulama Örnekleri

**Yrd. Doç. Dr. Mustafa Bayter**

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye, mbayter@hotmail.com

## Öz

*Yeni bin yıla büyük dönüşümlerle giren dünyamız, her alanda yeniden yapılanmayı gerekli kılan bir süreç yaşamaktadır. Eski paradigmalara ve analiz araçlarıyla çözümlenmenin çok güç olduğu bu süreç farklı bir anlayış ile bakılması gereği bulunmaktadır. Bunu başarabilen bireyler, kurumlar, ülkeler, bloklar başarılı olabilecek, diğerleri ise geride kalacaktır. Bu nedenle, her düzeyde, bu yeni ve dönüşümsel nitelikli yapılanmanın yoğun olarak incelenmesi gerekmektedir. Çağın getirilerine ayak uydurabilmek için çağa uygun bilgi merkezlerinin açılması ve bireylerin bu bilgi merkezleri aracılığıyla desteklenerek ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir. Bu da ancak yeni ve iyi uygulama örnekleriyle olabilmektedir. Bugün, mesleğimizin içinde bulunduğu zor koşullardan sıyrılabilmesi için her zamandan çok çeşitli sorunlara iyi uygulama örnekleri ile çözüm getirilmelidir. Bu tür çözümlere Batıda gidilmiş ve sonuç alınmıştır. Yaptığımız “Yerel bilgi merkezlerinde iyi uygulama örnekleri” adlı çalışmada, dünyadan örneklerle, konu detaylı incelenmiş ve yeni uygulama boyutlarıyla ortaya konulmuştur.*

**Anahtar kelimeler:** *Yaratıcılık, yenilikçilik, halk kütüphaneleri.*

## Giriş

Son araştırmalara göre IFLA'nın “Bireylerin ve toplumun yararı için çok çeşitli bilgiye yerel düzeyde erişim sağlayan toplumsal bir araç” (Uluslararası..., 2007, s.39) olarak tanımladığı halk kütüphanelerine olan talep azalma eğilimindedir. Toplumsal, ekonomik, kültürel yaşam ve koşullar değişiyor. Günümüzde araştırmalar internette yapılmaktadır ve bu ortamda sunulan bilgi ile yetinmektedir. Halk kütüphanelerini bilgi toplumunun lokomotif olması ve

halk kütüphanelerinin gelecekte de önemini sürdürmesi için topluma ulaşacak yeni hizmetlere ihtiyaç vardır. Toplumsal gruplara yönelik hizmetler günün şartlarına uygun olmak durumundadır. Her grubun özelliğine göre iyi uygulama örneklerine ihtiyaç vardır (Alaca, 2015, s.26).

Bilgi toplumunda halk kütüphanelerine, geliştirilecek hizmetler doğrultusunda daha etkin ve daha katılımcı bireyler yetiştirebilme konularında birtakım sorumluluklar düşmektedir. Halk kütüphaneleri uygun ortamı sağlayabilmek ve bahsedilen kullanıcı tipini oluşturabilmek için öncelikle kullanıcı gruplarını ve bu kullanıcı gruplarının ihtiyaç ve beklentilerini belirlemesi, bu gruplara yönelik iyi uygulama hizmetleri geliştirmesi gerekmektedir (Strange, 2008).

İyi uygulamalar kapsamında kütüphaneyi sık kullananlar kadar, kullanmayan fakat ileride kullanması muhtemel gruplarda düşünölmelidir. Bilgi hizmetlerinin kullanıcı gereksinimlerine göre geliştirilecek olması sık kullanılan kullanıcıların kütüphaneyi kullanmalarını devam ettirebilmek ve potansiyel kullanıcılarda kütüphane ve hizmetlerine karşı farkındalık oluşturmak adına önem taşımaktadır. Halk kütüphanelerinin değişen kullanıcı beklenti ve ihtiyaçlarına göre iyi uygulama örneklerini uygulamaya koyması gerekmektedir. Bu bağlamda, çalışma içerisinde dünyanın çeşitli ölkelerinden halk kütüphanelerindeki iyi uygulama örnekleri verilmiştir.

### **Amerika'dan İyi Uygulama Örnekleri**

Günümüzde Amerikan halk kütüphaneleri toplumsal sorunların çözümleyicisi bir kurum olarak hizmet vermeye başlamıştır. Halk kütüphanelerinin Amerikan toplumunun bu gün yüzyüze olduğu sorunların çözümünde önemli rol oynayabileceği düşünölmektedir. Bu konuda en iyi örneklerden birisi olan New York Halk Kütüphanesi- New York Public Library (NYPL) e-devlet hizmetlerine erişiminin yanısıra anılan diğer hususlar, gençlerin güvenli ortamlarda üretken etkinliklerle meşgul olmasını sağlamaktadır. New York Halk Kütüphanesi adeta birer yaşam merkezi gibi işlev gören dünyaca ünlü bir kütüphanedir. Bu kütüphane günlük yaşama entegre olmuş ve birçok farklı ihtiyaca cevap vermesi sebebiyle devamlı ziyaret edilmektedir (New York..., 2016).



Şekil 1. New York Halk Kütüphanesi

Son yıllarda sıkça tercih edilen internet alışverişi seçeneği de bulunan New York Halk Kütüphanesi'nden araştırmalarınız için edinmek istediğiniz tüm bilgilere [nypl.org](http://nypl.org) adresinden ulaşabilirsiniz. Aynı internet adresinden e-kitap indirebilir, yaklaşık 800 bin ayrı eserin sergilendiği dijital galeriyi gezebilir ve 'Ask to NYPL' seçeneğini tıklayarak merak ettiğiniz tüm konular için uzmanlarının yanıtladığı sorularınızı sorabilirsiniz.

Kütüphanede dünya klasiklerinden günümüz filmlerine kadar sayısız değerli yapıyı bir araya getirerek oluşturduğu film arşivi de vardır. New York Halk Kütüphanesi'nin dünyanın en iyi çocuk kütüphanelerinden biri olması sebebiyle çocuklar için açtığı eğitim sınıflarıyla da üyelerine hizmet vermektedir (Kids, 2016). Aile okuma saatlerinden her yaşta çocuk için ayrı kurgulanmış hikaye ve film günlerine kadar sayısız alternatifte akıllı telefonunuza indirebilme hizmeti de sunmaktadır (Parents, 2016). NYPL kısaltmasıyla veya açık adıyla kolayca ulaşabileceğiniz bu uygulama sayesinde aradığınız bilgileri barındıran New York Halk Kütüphanesi'ni seçebilir, açılan sınıflardan özel gün aktivitelerine kadar tüm hizmetlerin güncel takvimine ulaşabilirsiniz.

Sahip olduğunuz üyelik kartı ve üyelik şifreniz sayesinde dünyanın neresinde olursanız olun resmi internet sitesini ziyaret ederek "Dijital Arşiv" kısmını tıkladığınızda milyonlarca bilgiye ulaşabilirsiniz. Yapılandırılan bu harika sisteme göre araştırma konunuzu içeren kitap ya da yayını bilgisayarınıza indirerek ortalama 25 gün boyunca faydalanabilirsiniz. Gelişen teknoloji, dünyanın neresinde olursanız olun New York Halk Kütüphanesi'nin arşivini ödünç almanıza olanak sağlamaktadır (Apply..., 2016).

Herkesin arşivlerinden sınırsız faydalanmasını isteyen kütüphane yönetimi, dünyada benzerine az rastlanan çocuk kütüphanesi (sayısız çocuk kitabı ve benzeri dokümanı

barındırır), orijinal el yazması eser koleksiyonu, yaklaşık 1.200 farklı dil ve lehçe barındıran Dünya Dilleri Koleksiyonu, Sosyal Bilimler ve Tarih koleksiyonunu gibi çok kıymetli eserlerin sergilendiği galerilerini ücretsiz gezme imkanı vermektedir (Exhibitions, 2016).

New York Halk Kütüphanesi bilim, endüstri, iş ve işçi bulma hizmetleri vermektedir. Ayrıca bu konularda halka ücretsiz eğitim de yapmaktadır (Search Opportunities, 2016).

New York Queensborough Kütüphanesi “İş Bulma Bilgi Merkezi” oluşturmuştur (Job ve Business Academy, 2016).

Yüksek teknolojinin hâkim olduğu şu günlerde her şeyin bilgisayarlar, cep telefonları ve internet etrafında dönmesi, ne yazık ki kütüphanelere olan ilgiyi oldukça azalttı. Tüm bu teknolojik sistemler bilgiye ulaşmada çok büyük kolaylıklar sağlıyor olsa da, kitap okumanın insana kazandırdığı, hayal gücünü geliştirmek, bilgi dağarcığını ve kelime hazinesini zenginleştirmek gibi pek çok faydasını da beraberinde ortadan kaldırdı. İşte tüm bu nedenlerden dolayı Amerika'nın Kansas şehrinde insanların dikkatini çekecek benzersiz bir kampanya başlatıldı.

Kampanya, Missouri' deki asırlık eski eğitim binasının olağan üstü bir tasarım ile bu günkü Kansas Halk Kütüphanesi (The Kansas City Public Library) olarak faaliyete geçirilmesi oldu. Cephesi, kitaplık rafına dizilmiş kitaplar şeklinde tasarlanan kütüphanenin yapımı 2004 yılında tamamlanmıştır ve yaklaşık 50 milyon dolara mal olmuştur.



Şekil 2. Kansas Halk Kütüphanesi

Merkez binası ve dokuz şubesi bulunan bu büyük sistem 1,7 milyon kişiye hizmet vermektedir. Arşivlerinde kitaplar, müzikler, video ve çeşitli görseller dâhil olmak üzere yaklaşık 2.335.670 malzeme bulunmaktadır. Aynı zamanda Kansas Halk Kütüphanesi ziyaretçilerine resim sergileri, kitap sergileri gibi çeşitli eğitici ve eğlenceli sosyal aktiviteleri de sunmaktadır (The Kansas..., 2016).

### **Almanya'dan İyi Uygulama Örnekleri**

Almanya'da da yerel bilgi hizmetlerinin gelişmesi için iyi uygulama örnekleri görülmektedir. Örneğin Hamburg Şehir Kütüphaneleri "Gençlik Kütüphaneleri Çalışma Grubu"nda oluşan sıra dışı kütüphane fikri ile gençlik kütüphanesi konseptinin neredeyse doğal bir uzantısı gibi olmuştur. Nitekim daha 2004'de Alman kütüphanelerindeki ilk bağımsız gençlik materyalleri bölümünü de bu kütüphaneler kurmuştur.

Hamburg Şehir Kütüphaneleri (Bücherhallen Hamburg) gençleri ve genç yetişkinleri yeniden kütüphanelere çekmeye başlamıştır. Güncel materyallerden oluşan zengin bir derme ve okulla ilgili konulara karşı bilinçli bir mesafeli tavır alınmıştır. Kütüphane dünyasında gençler ulaşılması hayli zor bir hedef kitle olarak görülür olsa bile bu durum Hamburg için de geçerli değildir (Hoebu, 2016).

Hamburg Halk Kütüphaneleri'nin (Hamburger Öffentliche Bücherhallen) tüm kullanıcıları arasında 5-13 yaşındakilerin oranı yüzde 34 iken, 14-24 yaş arası gençlerin oranı ancak yüzde 14'ü bulmaktadır. Fakat Hamburglular bu eğilimi değiştirme yolundalar. Aralık 2005'den beri bir de gençlik kütüphanesi kavramını kullanmaktadır. Metal raflar, bilgisayarlar önünde bar tabureleri, kavisli, parlak bir desk: 220 metrekaresel bir alana yayılan bu gençlik kütüphanesine bilinçli olarak daha farklı, daha "kul" bir hava verilmiştir (Hoebu, 2016).

Gençlik kütüphanesinin dermesi de Hamburg'daki diğer semt kütüphanelerinden çok farklıdır. 14.000 materyalin yarısını görsel-işitsel materyal oluşturmaktadır. Sesli kitaplar, CD'ler, DVD'ler, ayrıca çeşitli sistemlerde (PC, Xbox360, PS2, PSP, Nintendo DS, Wii) oyunlar vardır. Bunun yanı sıra dama ve satranç gibi oyunlar, çizgi romanlar, dergiler ve elbette kitaplar da dermede bulunmaktadır. Dermede bulunan kitaplar fantezi ve gizem, aşk ve cinsellik, ünlülerin

biyografileri, hip hop, grafiti, ergenlik bunalımları, spor ve daha pek çok türden oluşmaktadır.

Stuttgart Halk Kütüphanesi iş, kariyer ve ekonomik bilgiler için bir site yapmıştır. Ayrıca farklı kültürel içerik yaratmanın ve bu içeriğe erişimin çarpıcı bir örneği olup, edebiyat da yaratıcı bir yaklaşımla erişim sunarak, internette ya da o noktada ziyaret edenlere esin veren hem sanal hem de fiziksel bir “Edebiyat Salonu” oluşturmuştur (Stadtbibliothek, 2016)

Bilgisayar oyunları ile oynayarak öğrenmeye yönelik bir model proje olan games4kalk Köln'deki Kalk semtinin kütüphanesi tarafından hayata geçirildi. Bunun için kütüphanede özel olarak bir oyun alanı kuruldu; oyun deneme grubu haftada bir toplanıyor. Ayrıca tüm kuşakları bir araya getirecek etkinlikler ve düzenli turnuvalar öngörülüyor. Yine Köln'de bulunan Neukirchen-Vluyn Semt Kütüphanesi, çocukları ve gençleri bilgisayar oyunlarını denemeleri ve kütüphanede ilgili personel eşliğinde oynamaları için kütüphanenin daddelBIB adlı oyun grubuna davet ediyor (Gaming-Angebote, 2016).



Şekil 3. Neukirchen-Vluyn Semt Kütüphanesi

Dr. Ghosthacker - nachts in der Bücherei (Dr. Hayalet Hackeri - geceleyin kütüphanede) adlı medya eğitimi projesinde çocuklar ve gençler geceleyin kütüphanede kötü adam avına yollanarak, kütüphane medyalarını oyunla öğrenmeleri ve medya becerisi edinmeleri sağlanmaktadır. Bilgisayar oyunlarının özellikle de gençleri kütüphanelere çekeceğini, aynı zamanda da kitle iletişim ve rehberlik aracı olarak bilgi

aktarımı amaçlı kullanılabileceğini kavrayan kütüphanelerin sayısı giderek artmaktadır (Gaming-Angebote, 2016).

### İsveç'ten İyi Uygulama Örnekleri

İsveç'in başkenti Stockholm'de insanların kitap okuma alışkanlığını daha da artırmak için, bazı metro trenlerini kitap resimleri ile dizayn ederek, kütüphane havası verilmiştir. Dünyanın en çok okuyan milletlerinden biri olarak bilinen İsveçliler, kütüphane de oturuyormuş gibi tren yolculuğu yapmaktadır. Noel ayı kitap okuma kampanyası için böyle ilginç bir yöntem başvurulduğunu söyleyen yetkililer, kütüphane resimleri sayesinde trenin mistik bir havaya büründüğünü ve insanlar da daha fazla kitap okuma hissi uyandırdığını söylemiştir (İsveç, 2016).



Şekil 4. Stockholm Metrosu

İsveç'te bulunan Hultsfred Kütüphanesi'nde başlatılan bir uygulamayla kitabın yanı sıra bir İsveçli de ödünç alınabilmektedir. Ülkeye yeni gelen göçmenlerin İsveççe öğrenmelerini hızlandırmak ve konuşma pratiği için kütüphane, gönüllü kayıt yaptıran İsveçlilerden birini göçmenlerle evinde çaya, sinemaya veya yürüyüşe davet etme imkanı sunmaktadır. Sistem şöyle işliyor; gönüllülük duyurusuna cevap veren İsveçliler kütüphaneye kayıt yaptırıyor. Bir göçmenle hangi konuda (politika, sinema, din, satranç gibi) konuşmak istediğini belirtiyor. Gelen göçmen kökenli kişi de bu listeleri inceleyerek ona göre birlikte vakit geçirmek istediği kişiyi seçiyor. Ortak bir zaman belirleniyor ve buluşma gerçekleşiyor. Şu ana kadar kütüphaneden 50'yi aşkın İsveçlinin 'ödünç' alındığı kaydedilmiştir (Library, 2016).





Şekil 5. İsveç Hultsfred Kütüphanesi

### **Danimarka'dan İyi Uygulama Örnekleri**

Danimarka, 1960'lı yıllardan bu yana Avrupa ve dünyanın İngilizce konuşulan bölümünün dışından dikkate değer sayıda göç alarak mülteci ve göçmenlere ev sahipliği yapmaktadır.

Ülkeye yeni gelenlerin pek çoğu yarı okuryazar ya da hiç okuma yazma bilmeyen kişiler olduğundan, onlara hizmet sunabilmek için (Danimarka) Kopenhag Halk Kütüphanesi içerisinde “Görsel İşitsel Materyaller Bölümü” oluşturulup göçmen dillerinde sesli kitapların üretimine başlamıştır. Kopenhag 'da en çok gereksinim duyulan diller Arapça, Kürtçe, Sırpça, Hırvatça, Türkçe, Urdu dili olmuştur. Sesli kitapların çoğu bu dillerde oluşmaktadır. Sesli kitapların hepsinin içerisinde İngilizce ve Danimarka diline içerik notlar bulunmaktadır (Çok, 2016, 27).



Şekil 6. Danimarka Kopenhag Halk Kütüphanesi



Danimarka’da Aarhus Belediye Kütüphaneleri “Bir soru sor” servisi ile uygun bilgi sağlayıcılarına birçok bağlantıları içeren bir hizmet geliştirmiştir. Ayrıca Kütüphane KOBİ’ler ile ilişkili bütün soruların cevaplandırıldığı bir e-port oluşturmuştur (Aarhus, 2016).

Yaşayan Kütüphane (Danimarka’da Menneske Bibliotek = İnsan Kütüphanesi) fikri ilk olarak Danimarkalı gençlik STK’sı “Şiddeti Durdur” tarafından, her yıl düzenlenen ve Danimarka’nın en büyük müzik etkinliği olan, Roskilde Festivali 2000’de yürüttüğü faaliyetlerin bir parçası olarak geliştirilmiştir. Bu kütüphane alışla gelmiş bir kütüphane gibi hizmet vermektedir. Tek farkı kütüphanede kitaplar yerine insanlar var ve kullanıcılar ile kitaplar bir diyalog içerisine girmektedir. Yaşayan Kütüphane’de bulunan kitaplar sıklıkla kendilerine karşı önyargı beslenen, ayrımcılık ve sosyal dışlanmaya maruz kalan gruplardan belirlenmektedir (Human, 2016).



Şekil 7. Danimarka’da Menneske Bibliotek = İnsan Kütüphanesi



Şekil 8. Danimarka’da Menneske Bibliotek Yaşayan Kütüphane

Kütüphanenin “okuyucusu” kendi önyargıları ve bilmedikleri ile ilgili konuşmak isteyen ve bu deneyim için zamanını ayırabilecek olan herkes olabilmektedir. Yaşayan Kütüphane’de kitaplar sadece konuşmakla kalmayıp, okuyucunun sorularını da cevaplayabilmekte ve kitaplar da soru sorarak kendilerine yeni öğrenme noktaları çıkarabilmektedir (Human, 2016).



Şekil 9. Danimarka’da Metropol Alışveriş Merkezi Kütüphanesi

Danimarka’da Metropol alışveriş merkezi içinde oluşturduğu kütüphane ile tüketim çılgınlığından tamamen uzak bir oyun vahası meydana getirmiştir. Kütüphane, eğlence ve sürprizlerle doludur. Elektrikli yeşil bir “okuma ağacı”, kitaplarla dolu bir balık göleti, fasulye çuvalından bir okuma alanı, bir “şair merdiven” (sesli şiir okuyan dev bir ağız), insanı cezbeden “okuma hücreleri” ve eğlence sever okuyucuları için kütüphaneyi cennete çeviren harika bir raf sistemi vardır (Dünyanın, 2016).

## Sonuç

Bir an önce Türkiye’de de bilgi hizmetlerinde yeni ve çekici hizmetler denemeye başlanmalıdır. Oluşan bütün yeni teknolojik gelişmeler halk kütüphaneleri için birçok yeni fırsatlara yol açmalıdır. Halk kütüphanecileri bunlardan en iyi şekilde yararlanmalı ve yeni ufuklar açmalıdır.

Bazı “klasik” hizmetleri sürdürmekle birlikte, hizmet anlayışımızı değiştirmeliyiz. “Herkes” diyerek “her gruba” ya da “her gruba” diyerek “herkes” hizmet vermeliyiz.

İçinde bulunduğumuz koşulları zorlamalıyız. Sürekli “yaratıcı-yenilikçi” hizmetler tasarlamaya çalışmalıyız. Türkiye’nin geleceği, özgür düşünceli, zekâsını ülkesi için kullanan, çağı yakalamış, mesleklerinde başarılı, çok okuyan, çok yazan üreten insanlara bağlıdır.

Bu nedenle hızla iyi uygulama yollarına yönelmelidir. Duygusal ve buna bağlı olarak tepkisel düşünce ve davranış yapısına sahip bireylerin yoğunlukta olduğu Türkiye’de dönüşüm daha çok büyük bir önem taşımaktadır. Bu dönüşüm başarılı olursa ve iyi uygulama örnekleri için zemin hazırlanabilirse, Türkiye büyük bir atılım için fırsat yakalamış olacaktır. Bu bağlamda yaratıcılığı ve yenilikçiliği destekleyen uygulamaların geliştirilmesinde ülkemize özgü koşulların ve modern yönetsel yaklaşımların uygulanma derecesi dikkate alınmalıdır. Başka bir deyişle çözümler için bugüne kadar pek önemsenmeyen yaratıcılığı artık ön plana almak kaçınılmaz olmuştur.

### **Kaynakça**

- Aarhus. (2016). Erişim adresi: <https://www.aakb.dk/contact>
- Alaca, E. (2015). *Halk kütüphanelerinde yenilikçi hizmet geliştirme süreci: Bartın Uhus Kültür ve Sanatevi Halk Kütüphanesi örneği*. (Yüksek lisans tezi). Ankara, Hacettepe Üniversitesi
- Apply for a Library Card. (2016). Erişim adresi: <http://catalog.nypl.org/screens/selfregpick.html>
- Çok-Kültürlü Topluluklar: Kütüphane Hizmetleri Kılavuzu. (2009). Erişim adresi: <http://www.ifla.org/files/assets/library-services-to-multiculturalpopulations/publications/multicultural-communities-tr.pdf>
- Dünyanın En Eğlenceli Kütüphaneleri. (2016). Erişim adresi: <http://www.egitimpedia.com/dunyanin-en-eglenceli-kutuphaneleri/>
- Exhibitions. (2016). Erişim adresi: <http://www.nypl.org/attend/exhibitions>
- Gaming-Angebote. (2016). Erişim adresi: <http://www.stadt-koeln.de/leben-in-koeln/stadtbibliothek/lesen-und-lernen/gaming-angebote>

- Hoebu. (2016). Erişim adresi:  
<http://www.buecherhallen.de/aw/~fbw/hoebu/>
- Humanlibrary. (2016). Erişim adresi:  
<http://humanlibrary.org/meet-our-human-books/>
- İsveç'te Kitap Okumayı Artırmak İçin İlginç Yöntem. (2016).  
Erişim adresi: <http://www.haberler.com/isvec-te-kitap-okuma-aliskanligini-artirmak-icin-4158257-haberi/>
- The Kansas City Public Library. (2016). Erişim adresi:  
<http://www.kclibrary.org/>
- Kids, (2016). Erişim adresi: <http://www.nypl.org/learn/kids>  
Library offers immigrants the chance to borrow a  
Sweden. (2016). Erişim adresi:<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2054&artikel=6125191>
- New York Public Library. (2016). Erişim adresi:  
<http://www.nypl.org/>
- Parents. (2016). Erişim adresi:  
<http://www.nypl.org/learn/parents>
- Search Opportunities. (2016). Erişim adresi: <https://jobs-nypl.icims.com/jobs/intro?mobile=false&width=750&height=500&bga=true&needsRedirect=false&jan1offset=120&jun1offset=180>.
- Stadtbibliothek Stuttgart. (2016). Erişim adresi:  
<http://www1.stuttgart.de/stadtbibliothek>
- Strange, H. (2008). *Public libraries told to innovate or die out. Timesonline*. Erişim adresi:  
[http://web.archive.org/web/20080513085237/http://entertainment.timesonline.co.uk/tol/arts\\_and\\_entertainment/books/article3496617.ece](http://web.archive.org/web/20080513085237/http://entertainment.timesonline.co.uk/tol/arts_and_entertainment/books/article3496617.ece)
- Uluslararası Kütüphane Dernekleri ve Kurumları Federasyonu (IFLA). (2007). Halk kütüphanesi hizmeti: Geliřim için IFLA/UNESCO ilkeleri. P. Gill ve diğerkleri (Yay. haz.). B. Yılmaz (ev.). İstanbul: TKD İstanbul Şubesi.